

MILOSRDNÁ ALJAŠKA

Jdi za svým snem a dokážeš to. Jan Kopka jej našel až v daleké Aljašce. Před čtyřmi lety ho tenhle odlehlý kout země ještě nepřijal, ale byl si jist, že se sem jednou vrátí. Ani loni mu nepřálo štěstí a místo cesty směr Anchorage zůstal s bolavým kolenem doma v Jablonci. Ani to ho však neodradilo. V pondělí 19. března se výzva jeho sportovního života naplnila. Dojel na kole z Knik Lake do Nome zamrzlou a prakticky neobydlenou Aljaškou. Bez podpory jen s minimálním zázemím, po 23 dnech, dvou hodinách, 42 minutách a 1800 kilometrech v sedle kola i mimo něj. Jen jaksi mimoděk, jako vedlejší produkt, přidal vítězství v letošním ročníku Iditarod Trail Invitational na dlouhé trati a zapsal se tak jako první Východoevropan a potažmo Čech do kroniky vítězů tohoto bláznivého závodu.

mrazivé příhody bikového dobrodruha **Jana Kopky**, prvního českého vítěze slavného Iditarodu

Ozval se na druhém konci telefonu a v tu chvíli nás dělilo jedenáct časových pásem. Ocitli jsme se každý na opačném konci severní polokoule. Jako kdybyste po poledníku propíchlí globus skrz naskrz od Prahy do Anchorage. A dal se do vyprávění.

Zrovna měl za sebou pár dní volna v Nome, kde si užíval atmosféru městečka vítajícího mushery dokončující slavný závod psích spřežení. I on si užil svůj kousek slávy, coby nejrychlejší biker. Jeho organizmus se teprve chystal na souboj s plíživou únavou. Po návratu do Anchorage, kde o měsíc dříve svou aljašskou misi započal, se cítil unavenější než hned po dojezdu. Regeneraci se rozhodl podpořit - jak jinak - na kole pravidelnými vyjíždkami po boku místního rezidenta, vítěze kratší 350 mil dlouhé trasy Petera Basingera. Na Honzově těle by se v ten moment nenašel gram přebytečného tuku. Podle vlastních odhadů během Iditarodu shodil deset kilogramů, když jeho organizmus musel sáhnout hluboko do tukových rezerv. A to pak mráz zalézá ještě víc pod kůži.

„I to mělo určité vliv na vnímání chladu. Ovšem čím dál jsem se pohyboval v závodech a teploty spíše klesaly, tím jsem si na tu ukrutnou zimu víc zvykal,“ říká. „Za to na začátku bylo jen sotva dvacet pod nulou a já byl vyřízený, zatímco v závodech i pod mínus čtyřicet, a to jsem zvládal,“ pojmenovává jeden z paradoxů putování napříč zimní Aljaškou, které je samo o sobě těžko pochopitelné.

Zkusme vstřebat jen pár střípků, které tvoří mozaiku jednoho zcela mimořádného příkladu lidské touhy, odolnosti, pokory před přírodou a víry ve vlastní schopnosti.

JAK UDRŽET VODU V KAPALNÉM SKUPENSTVÍ

Ten čtyřicetistupňovaný mráz byl i pro domorodce krutý a nezvyklý, protože se držel pod obvyklým teplotním průměrem přelomu února a března. Cítil, jak mu zima rychle vysává energii, ale tělo se s tím postupně vyrovnávalo. V takových podmínkách je důležité pravidelně doplňovat tekutiny, jenomže každý, kdo jenom něco málo pochytil z fyzikálních zákonů o skupenstvích, dobře ví, že za těchto teplot je udržování pitného režimu pro cyklistu bezmála neřešitelný problém.

„Zásoby vody byly jen omezené. Převážel jsem maximálně šest, spíše ale čtyři až pět litrů ve vodním vaku přímo na těle. Schovanou jsem měl i hadičku, ale i tak voda zamrzala. Jediná šance jak doplnit tekutiny, bylo rozehrátí sněhu. Při zastávkách ve srubech, kde byla možnost si rozdělát

oheň, to bylo snadné, ale každá zastávka v terénu je potíž. Tělo okamžitě prokřehne a nejhorší je, že strašně dlouho trvá, než se i přes další pohyb opět dostane do provozní teploty. Když se pohybujete kontinuálně, udržujete si příznivé tělesné klima. A tak jsem ani venku vařič nevybaloval, vlastně jsem ho naštěstí vůbec nepotřeboval, a snažil se vždy dostat do srubu, kde jsem mohl v klidu rozdělát oheň a doplnit vodu.“

PROBUDÍM SE JEŠTĚ?

Těžko si představit momenty, kdy Honza nejenže musel zastavit, ale i přespat v divočině v pro Středoevropana nepředstavitelných mrazech. Bivakování přímo na trati ale byla jediná možnost, jak přečkat noc a nezmrznout. „Snažil jsem se co nejrychleji vlézt do spacáku a ten kupodivu držel příznivou teplotu. Ale když uleháte v mínus čtyřiceti, nejste si úplně jistý, jestli ten spacák bude fungovat a jestli se ráno skutečně probudíte. Pod karimatku jsem si ještě vystlal lůžko z větvi a položil péřovou bundu, abych zamezil chladu zesponu. Vlastně jsem se ani neprobouzel zimou. Většinou jsem se ale pochopitelně snažil najít bezpečí ve vesnicích nebo ve srubech. Často jsme měli od domorodců informace, že jsou to už jen polorozpadlé ruiny, ale i to byla vítaná útočiště. Rozdělali jsme oheň, ohřáli se, roztáli sníh a usušili oblečení.“

LEDOVÁ MASKA

Chrání se, jak to šlo, ale přesto se nevyhnul omrzlinám. Někdy prostě musel sundat rukavice, aby uvolnil prsty. To je zrádné, protože tak vznikají omrzliny, aniž by o tom postižený věděl, protože nic tomu nenasvědčuje.

„Měl jsem omrzliny druhého stupně na šesti prstech obou rukou, třetí už je provázen zčernáním kůže a to je velký průšvih. Měl jsem strach, že se mi omrzliny zhorší, protože jsem to nijak speciálně neléčil. Jen jsem je mazal vazelínou a zbavil se jich. Delikátnější to bylo s omrzlinami tváří a nosu. Zpočátku jsem nepoužíval kuklu, ale když se zvedl vítr, nastala taková zima, že se bez ní nedalo pokračovat. Jenomže vydýchaný vzduch vytvářel na masce vlhkost a ta mi zamrzala přímo na nose a tvářích. Řešil jsem to bandážováním nosu obinadlem a pak jsem taky objevil v bagáži šálu. Když jsem ji balil, ani jsem netušil, jestli ji budu potřebovat. Říkal jsem si, že bych toho neměl moc táhnout, ale byl to instinkt, nic plánovaného, co mě vedl k tomu, abych tam přidal i na první pohled nedůležitých věcí. A řada z nich se pak hodila. Někteří závodníci jedou hodně nalahko, ale pak třeba skončí na trati a bojují o holý život.“

Sníh jako bezedná zásobárna pitné vody.

Účastníci Iditarodu si na předem určená místa nechali poslat poštou pytle s potravinami a dalšími nezbytnostmi na přežití.

Mnohdy nebylo zbylí než ulehnout do spacáku přímo v terénu a přečkat do rána.

K omrzlinám tváří jsem přišel celkem kuriózně. To jsme nocovali ve vytápěných stanech s podsadou. Pořádně jsme si zatopili, ve spacáku mi bylo horko, a tak jsem ho rozepnul. Jenomže kamna vyhasla a ráno bylo třicet pod nulou. No a na tváři se ukázalo, jak úžasným vodičem tepla, respektive chladu, je kovový zip spacáku. Ráno jsem se probudil s omrzlými tvářemi. A stejný výsledek měl spánek přímo na trase v terénu. Abych udržel teplo, dýchal jsem do spacáku a vlhkost namrzla. Znovu to odnesly tváře. Člověk si prostě musí dávat pozor na všechno. Dva dny se zdálo, že se to zhoršuje, ale pak to navzdory větrným dnům odeznělo. Taky jsem tomu pomohl. Oblepil jsem si tváře, nos a bradu náplastí. Sundávat ji pak bylo utrpení, ale fungovalo to.“

NEDOBROVOLNÁ KOUPEL MOHLA BÝT OSUDNÁ

Počítal s tím, připravoval se na tuhle nepříjemnou alternativu, ale stejně neunikl ledové pasti. Extrémně nízké teploty působí na tocích obrovský tlak a voda se občas přelije přes led, který neustále pracuje, praská a tvoří nebezpečné lomy. Řeka či potok se prostě znenadání otevře a opět zamrzne. Potíž je v tom, že pokud se zde pohybujete,

netušíte, zda už se vytvořila dostatečně silná vrstva ledu, nebo jde jen o tenký krunýř, který pod vahou těla nevydrží. Mokrě oblečení a mráz pak vytváří fatální kombinaci.

„Byl jsem jeden z posledních, kdo se přes pohoří Alaska Range dostal dál. Druhý den se úplně změnilo počasí a kdybych se tam zdržel o den déle, což po vymáchání v potoku mohlo nastat, čtyři dny bych tam zůstal uvezněný ve větrných bouřích a asi bych se zlomil. Lidi, co šli za mnou, tam zůstali viset, zatímco já hned pokračoval, což bylo moje jediné štěstí.“

Cesta přes Rainy Pass byla neprůchodná, museli jsme jet oklikou. Chtěl jsem se dostat co nejdál, ten den jsem ujel 130 kilometrů a o půlnoci již s čelovkou jsem se propadl do potoka. Viděl jsem, že je led čerstvý, ale zároveň jsem si všiml, že přes něj někdo přešel přede mnou. Moc jsem tomu nedůvěřoval, ozývalo se praskání ledu, není to vůbec příjemný pocit. Snažil jsem se tuhle část obejít a pokračovat dál po proudu potoka. Tam byl led zafoukaný sněhem a najednou jsem se propadl, naštěstí jen jednou nohou po koleno.

Co teď? Vylezeš ven a máš jen několik vteřin na to, abys s tím hned něco udělal, jinak už led ze sebe nedostaneš a je zle. Je zajímavé, jak člověk v takové krizové situaci jedná instinktivně. Sundal jsem botu,

Chvilé bezpečí a teplé pohody ve srubu.

Kudy dál? Zlověstné zlomy ledu jako doklad neustálého rizika prolomení a přelítí vody.

V přímé konfrontaci vyhlíží Honzova dvaapůlpalcová devětadvacítka jako galuska proti macku Surly o rozměru 4“.

DOKONALÉ NAČASOVÁNÍ

vyhmul nohavici, nohu zabalil do igelitového pytlíku, abych ji uchránil od vlhkosti boty. Nalepil jsem si náplast na prokrvení kůže, přes ten igelit jsem přetáhl mokré spodky a nohavici kalhot a vzal jsem si silné vatované návleky, které jsem v té chvíli našťestí neměl na noze, a přes ně ještě goretexové šustáky. Celá ta operace netrvala déle než dvě minuty.“

Snažil se hned jít dál intenzivněji, aby rychle tělo zahřál. Byla noc, třeskutý mráz, teplý útulek v nedohlednu. Neustále zastavoval a kontroloval nohu, jestli neomrzá. Pokračoval až do tří do rána a musel bivakovat venku. Boty mráz vypálil, byly ledové, ale sušší než po koupeli.

„Nevěděl jsem, jestli mi to projde, ale prošlo. Měl jsem obrovské štěstí, že jsem si díky respektu k Aljašce vezl spoustu zdánlivě zbytečných věcí. Bill Merchant, pořadatel závodu, mi pak říkal, že kdyby se tohle stalo někomu z těch, co jeli na čas a hodně nalehko do McGrathu, celkem jistě by to pro ně znamenalo konec v závodě a velké potíže se záchranou.“

GALUSKY PROTI BALÓNŮM

Občas se při čtení Honzových autentických reportů zdálo, že snad až příliš podléhá depresi z toho, že většina ostatních použila speciální čtyřpalcové pláště značky Surly a tomu odpovídající rámy zajišťující průchodnost takových macků, zatímco Honza po poctivém testování mnoha různých rozměrů pneumatik zvolil dvaapůlpalcové devětadvacítky. A v hlubším sněhu mu ostatní nezadržitelně ujížděli.

„Bylo to hrozně náročné na psychiku, když kolem mě někdo proletěl s mnohem menším úsilím. Opravdu jsem tuhle svoji nevýhodu dost prožíval, ale nebylo to žádné bolestivství. Prostě jsem trochu zaspal dobu. Ty čtyřpalcové pláště se na Iditarodu staly běžným standardem. Po závodě jsem měl možnost si je ve společných vyjíždkách s Peterem Basingerem, vítězem a traťovým rekordmanem na kratší trase, který trvale žije v Anchorage, vyzkoušet a odvalovaly skvěle i na tvrdém povrchu, dokonce i na asfaltu!“

S JAKOU TAKTIKOU VYRUKOVAT?

Tedy pokud se dá o ní vůbec hovořit s ohledem na třítýdenní jízdu Aljaškou, během níž nevíte, jestli ten den ujedete deset mil nebo sto. Dle průběžného pořadí a časů v jednotlivých kontrolních stanovištích bylo možné usuzovat, že Honza záměrně zvolil pomalejší tempo a dobře si rozložil síly s vědomím, že ho čeká dlouhá cesta do Nome. Ovšem pomalejší postup v prvním týdnu byl spíše vynucený a jak po závodě Kopka přiznal - zaplatit pánbůh. Na rozdíl od předstartovních úvah ostatních jezdců a jimi nezávazně nahlášeného cíle trasy, když většina uváděla nebo aspoň hovořila o Nome (1100 mil), nikoliv o McGrathu (350 mil), najednou vše bylo jinak.

Když v McGrathu krystalizovala sestava pro další a náročnější etapu Iditarodu, zbyli jen tři - Kopka, Američan Joseph Dundee a Japonce Masaru Adachi. Vzhledem k tomu, že právě v první části závodu panovaly až neobvykle dobré podmínky pro bikery, překvapilo, že pouhá trojice odvažných se rozhodla pokračovat dál.

„První dny jsem vyloženě trpěl, musel jsem hodně odpočívat a vůbec mi to nejelo. Ještě štěstí, jinak bych se totiž určitě nechal strhnout a závodil s těmi, co jeli nalehko, skoro nespali a končili v McGrathu, a to by mě pak asi zničilo,“ přiznává Jan. „Je pravda, že tu pamatují ročníky, kdy to bylo pro kolo mnohem horší a do Nome se pustilo víc borců, ale na Aljašce je to vždycky něco za něco. Ta pokaždé překvapí. Letos sice nebyl problém s bořením v hlubokém sněhu, nicméně zase udeřily velké mrazy a trápil nás silný blizzard. Navíc větší problém než sníh paradoxně působily úseky zcela prosté bílé pokrývky. Jen holá, neprostupná tundra na padesátí mílich, kde se nedalo jet na kole a bezmála ani jít. Za celý den jsme se

pokračování na straně 14

6:15:06.2 6:15:05.1 6:15:05.0 6:15:04.3

Časové funkce modelů C4 a C4DS.

Speciální výkonnostní trénink je závislý na perfektním načasování. Integrované odpočítávání u modelů C4 a C4DS optimálně naplňuje Vaši časovku. Dva další programovatelné časovače jsou ideální pro sledování intervalového tréninku.

Model C4DS pracuje s plně digitálním bezdrátovým přenosem DS*, což jej činí neobyčejně spolehlivým.

*DS = Digital System (digitální přenos dat)

C4
C4DS

C4DS
C4

VDO
CYCLECOMPUTING

Progress Cycle, a. s.

241 771 181-2 • info@progresscycle.cz • www.progresscycle.cz

Progress Cycle Slovakia, s. r. o.

048/414 36 23-4 • info@progresscycle.sk • www.progresscycle.sk

www.vdocyclecomputing.com

cíl

NOME
(1131. míle)
19. března,
16.42 h

White Mountain
(1109. míle)
18. března,
17.30 h

Elim
(1036. míle)
17. března,
16.00 h

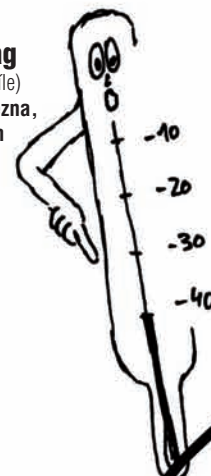
Koyuk
(1008. míle)
17. března,
3.18 h

Shaktoolik
(960. míle)
15. března,
19.15 h

Unalakleet
(902. míle)
14. března,
16.00 h

Kaltag
(862. míle)
12. března,
19.30 h

Grayling
(702. míle)
10. března,
21.00 h

Shageluk
(624. míle)
9. března, 13.30 h

Iditarod
(599. míle)
6. března, 18.02 h

23 dní
2 hodiny
42 minut

1800 km

Jěňova pout'

2. ročník

23. června 2007
Author 50 Bezděz

5. závod Author maraton tour 2007

Cyklistický závod pro všechny v romantickém kraji Karla Hynka Máchy se startem a cílem pod královským hradem Bezděz.

Trat': 50 km
Převýšení: 465 m
Místo: Bezděz
Startovné: 350,- Kč

22. 6. 2007 - Pátek
15:00 - 18:00 | Prezence

23. 6. 2007 - Sobota
07:00 - 10:00 | Prezence
11:00 | Start
11:15 | Závod dětí
15:00 | Vyhlášení výsledků
15:30 | Tombola

Připravili jsme pro Vás

Kvalitní a zabezpečenou trať
Občerstvení na trati i v cíli
Ceny pro všechny kategorie
Tombola s věcnými cenami
Měření elektronickými čipy
Závod dětí s věcnými cenami

www.50bezdez.cz

McGrath
(350. míle, cíl kratší trasy)
2. března, 15.50 h

Nikolai
(300. míle)
1. března,
18.20 h

Rohn
(210. míle)
27. února, 22.00 h

**Rainy Pass Lodge
- Puntilla Lake**

(165. míle)
26. února, 16.53 h

**Finger
Lake**
(130. míle)
25. února,
20.10 h

Skwentna
(90. míle)
25. února,
4.11 h

Luce's Lodge Yentna
(35. míle)
24. února, 20.12 h

start
KNIK LAKE
24. února, 14.00 h

Ilustrace: Silvie - Anežka Smrkovská

třeba dostali jen o deset mil dál, a to jsme se rozhodně neflákali. Další problém nastal tam, kde byla cesta čerstvě projeta skútry, kolo se bořilo, ale aspoň pěšky to bylo průchodné.“

ZÁVOD NENÍ VŠECHNO

Honza Kopka je srdcem závodník, má za sebou vyložené soutěžní akce typu Crocodile Trophy, TransAlp Challenge a řadu domácích bikových maratonů, ale na Aljašku nejel vyhrát ani překonat traťový rekord, za nímž mimochodem zaostal jen o jediný den. Ale ruku na srdce, když v závěru zůstal v závodě sám už jen s o třináct let mladším studentem lékařské fakulty Josefem Dundem, nezačal přece jen myslet na prvenství?

„Záleží na tom, co od Aljašky očekáváte, co si z ní hodláte uchovat a taky na tom, jací se sejdou na trati lidé. Josef měl určitě větší tendenci závodit než já, ale na Aljašce, ostatně jako všude, je i závodění trochu jiné. Když to Josemu jelo v hlubokém sněhu líp, nečekal na mě, ale měli jsme stále minimální odstup a v úsecích bez sněhu jsme se srovnali a jeli spolu. A když dorazil dřív do vesnice, vyzvedl mi balík s jídlem, který jsme si dopředu posílali na určené místo, a ušetřil mi cestu na poštu, která by navíc byla třeba už zavřená. Uznejte, kdyby chtěl vyhrát za každou cenu, tohle by určitě pro svého soupeře neudělal. Iditarod je o respektu a kolegiálnosti. Každý je rád, že může být s někým.“

Oba jsme závodníci, ale oba jsme si chtěli Aljašku užít, protože jsme absolvovali trať do Nome poprvé. Já byl vděčný za každý kontakt s domorodci, kteří nám měli co říct. Zdržel jsem se, i když bych mohl jet dál. Ale nebylo to

na úkor odpočinku, spíš v jeho rámci. Setkání s místními měla pro mě uvolňující účinek. Vyšponovaná psychika byla na chvíli vypnuta, dobýjela se, protože na trase se většinou ocitla pod obrovským tlakem. Ale rozhodně jsme nepodnikali pohodový poznávací výlet. Pořád se jednalo o závod. Na kole jsme strávili každý den hodně hodin a večer nebo v noci jsme byli úplně mrtví. Oba póly se v nás navzájem rvaly - cesta nabízela ohromnou možnost poznání, kterou jsme se v omezené době snažili využít, ale zároveň jsme nezapomínali, že jsme účastníky závodu. Šlo jen o to, abychom nešli s klapkami na očích a taky vnímali co je kolem.

Takže došlo na kompromis mezi poznáním a touhou být první. Já jsem ale v žádném případě nebyl ochoten vyměnit obohacení Aljaškou za rekord. Chtěl jsem dojet, ne vyhrát. Hlavou se honí myšlenky, jak přežít tenhle den, jak se dostat do nejbližší vesnice nebo aspoň do srubu, kde je teplo, jak přečkat noc. A jen někde úplně v pozadí probleskne, že by možná šlo se dostat do cíle dřív než ten druhý. Ale nepopírám, v análech bude uvedeno moje jméno jako vítěze letošního ročníku na dlouhé trati jižní, náročnější cestou, a to je příjemné, ovšem ne nejdůležitější.“

A tak zbývá jediná otázka - ukojila úspěšná mise do Nome Honzovu touhu objevovat na kole zimní Aljašku? „Na to teď neumím odpovědět. Přemýšlet o tom, jestli se budu chtít někdy vrátit, můžu až tehdy, když tu nebudu a já tu chci ještě nějaký čas zůstat a poznat lépe zemi a lidi, kteří tu žijí. Aljaška mě umožnila se dostat až do cíle a teď mi nabízí se k ní více přiblížit, což se neodmítá. Jsem ji za to vděčný, stejně jako lidem, co mě podpořili finančně i morálně. Vzkazy na internetu i od úplně neznámých příznivců byly úžasně povzbuzující. Díky všem!“

Zkušenost s Aljaškou nabytá v závodě i během pobytu určitě vydá na další knihu a Honza nás už nejednou přesvědčil, že je úžasný vypravěč...

**pouť Jana Kopky Aljaškou
s napětím, úctou a pokorou
sledoval a zaznamenal
Kamil Hofman**

**Foto: Jan Kopka a další závodníci
Iditarod na trati**

**Holá tundra byla místy hůře
sjízdna než hluboký sníh.**

GO FRO!
ALASKA!
07

www.jankopka.cz

IDITAROD TRAIL
Jan Kopka
jede na Aljašce
podporován firmami:

BERNARD

Pivo **tilak**

ISOMA
KOMPOZITY PRO ELEKTRICKOU A TEPELNŮU IZOLACI

DURATEC

A Raymond
JABLONEC

WIDE
BIKE

Husqvarna

RANČ
MALEVIL

FROZEN ALASKA
BIKE ADVENTURE
2007

CRAFT

regionální
stavební

ELTECH CZ

VELO
CYKLISTICKÉ PŘÍSLUŠENSTVÍ

PETZL

THERMA-REST

DT SWISS

NUTREND

GEBHARDT GIP

Energoservis

PELLS

LAKE

KEBEK

MAXXIS

VÝROBA DRESŮ

procentrumdesign
www.procentrum.cz
Jan Kopka IDITAROD 2007 edition

crankbrothers

Technoplast Bohemia

Jablonec nad Nisou